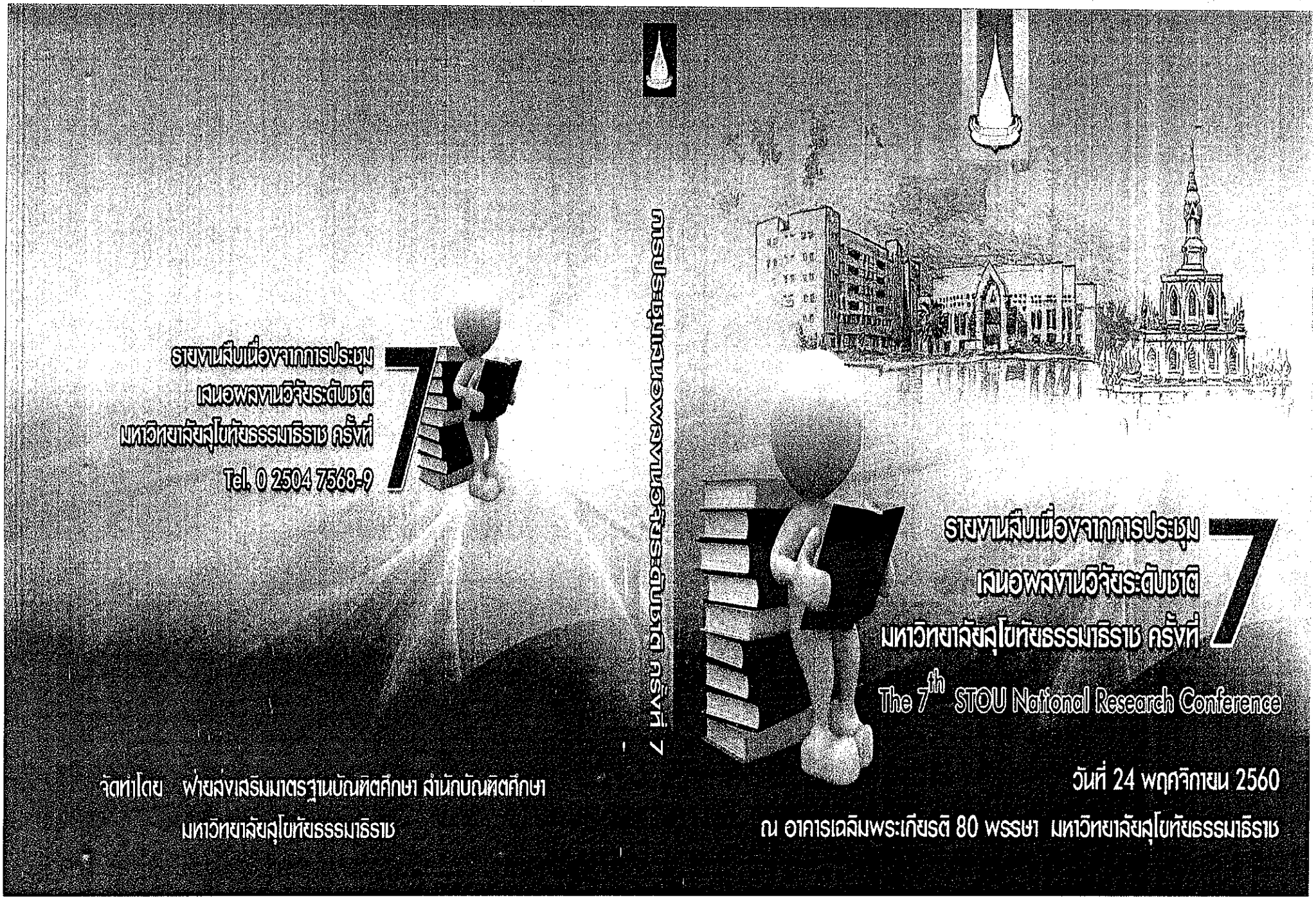
รายงานสืบเนื่องจากการประชุม
เสนอผลงานวิจัยระดับชาติ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7
Tel. 0 2504 7568-9
จัดทำโดย ฝ่ายส่งเสริมมาตรฐานบัณฑิตศึกษา สำนักบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7
รายงานสืบเนื่องจากการประชุม
เสนอผลงานวิจัยระดับชาติ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7
The 7th STOU National Research Conference
วันที่ 24 พฤศจิกายน 2560
ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7
The 7th STOU National Research Conference

การตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค: กรณีศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

Consumers' Decision toward Purchasing Chemical-Free Vegetables: a Case Study of SuphanBuri Province

คึกฤทธิ์ ศิลาลาย (Khukrit Silalaiy)[1] สนุ่น มีเพชร (Sanun Mephet)[2] โชติมา เวสารัชชานนท์ (Chotima Vesaracharnont)[3]

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษ และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดสุพรรณบุรี ประชากรเป็นผู้อยู่ในวัยทำงานในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 711,836 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 418 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ค่าความเชื่อมั่นของอยู่ที่ ระดับ 0.837 ประกอบด้วยตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ การศึกษา รายได้ และอาชีพ ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค ตามหลัก 4P คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างด้วย t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ One-way ANOVA ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริโภคมีการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษโดยให้ความสำคัญในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านราคา และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย โดยรวมอยู่ในระดับมากตามลำดับ เมื่อทดสอบตามสมมติฐานพบว่า เพศที่ต่างกันมีระดับการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษด้านผลิตภัณฑ์และด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพที่ต่างกันมีการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ การตัดสินใจ ผักปลอดสารพิษ ผู้บริโภค

[1] อาจารย์ภาควิชาการศึกษาต่อเนื่องและอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง e-mail address: ritt25@hotmail.com
[2] อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง e-mail address: sanoon1143@gmail.com
[3] อาจารย์ภาควิชาการศึกษาต่อเนื่องและอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง e-mail address: chotima_v@hotmail.com

Abstract

This research aims to study the decision toward purchasing chemical-free vegetables and to compare personal factors to consumers' decision toward purchasing chemical-free vegetables in Suphanburi province. The population was 711,836 persons; the sample group of consumers 418 persons were selected by using the simple random sampling method. The research instruments were questionnaire with the reliability of 0.837, consisting of personal factors; gender, education level, income and occupation. And the main 4Ps is the product, price, place, and promotion. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA. The study found that consumers' decision toward purchasing chemical-free vegetables, with a focus on the product, promotion, price and promotion were at a high level, respectively. The hypothesis found that the difference in gender decision toward purchasing chemical-free vegetables in product and promotion, significant at the 0.05. An Education level, income and occupation made the difference in consumers' decision toward purchasing chemical-free vegetables in product, price, place, and promotion, significant at the 0.05.

Keywords: Decision, Chemical-free vegetables, Consumers

บทนำ

ปัจจุบันสังคมตื่นตัวในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น การรับรู้ของผู้บริโภคเกี่ยวกับการรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพได้ทวีปริมาณขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมาและทำให้ความต้องการผักและผลไม้เพิ่มขึ้น (Olaimat & Holley, 2012). โดยเฉพาะผู้บริโภคนิยมรับประทานผักกันจำนวนมาก ซึ่งผักมีความสำคัญต่อมนุษย์ในฐานะที่เป็นแหล่งอุดมไปด้วยธาตุอาหารที่จำเป็นต่อร่างกายหลายอย่าง อย่างไรก็ตามความเสี่ยงด้านสุขภาพที่สำคัญบางอย่างอาจเกิดขึ้นจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ใช้ในทางที่ผิดในระหว่างการผลิตผัก การลดความเสี่ยงต่อสุขภาพโดยการพัฒนาทางเลือกในการลดการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคและผู้ผลิต (Coulibaly *et al*., 2011)

ระบบการทำเกษตรอินทรีย์ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างมากเนื่องจากการที่เกษตรกรทั่วไปมีการใช้สารกำจัดศัตรูพืชสังเคราะห์และปุ๋ยเคมีจำนวนมาก อาหารอินทรีย์เป็นอาหารที่ปลอดภัยและเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพมากขึ้นเนื่องจากการทำฟาร์มปลอดสารเคมีที่ใช้ในการผลิต (Somasundram *et al*., 2016) ซึ่งมีรายงานว่าในยุโรปมีการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์และผักปลอดสารพิษเพิ่มขึ้นเป็นประจำทุกปี (Willer & Kilcher, 2009)

ผักปลอดสารพิษเป็นผักที่มีกระบวนการการผลิตที่มีการใช้สารเคมีสังเคราะห์ เช่น ธาตุอาหารต่างๆ ใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเร่งการเจริญเติบโต รวมถึงการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ต่างๆ แต่เมื่อถึงเวลาเก็บเกี่ยวต้องไม่มีสารพิษตกค้างอยู่ และผักที่ได้ต้องตรวจสอบพิสูจน์แล้วว่าปราศจากสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชตกค้างหรือไม่เกินค่าความปลอดภัยตามเกณฑ์ขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ และองค์การอนามัยโลก (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ, 2559)

กรมส่งเสริมการเกษตร (2539) ได้จำแนกผักปลอดสารพิษไว้ 4 ประเภท ได้แก่

1) ผักปลอดสารกำจัดศัตรูพืช (pesticide free) การปลูกผักแบบนี้จะเน้นการควบคุมการใช้สารเคมีในการปลูกโดยไม่ใช้สารเคมีในการกำจัดแมลง แต่ยังคงใช้ปุ๋ยเคมีและฮอร์โมนเร่งผลผลิต โดยเป็นสารเคมีที่ไม่เป็นอันตรายต่อร่างกาย ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวจะต้องมีสารพิษตกค้างไม่เกินปริมาณที่กำหนดไว้เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค โดยมีหน่วยงานรับรองมาตรฐานจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าไม่มีสารตกค้างเกินระดับมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้

2) ผักอนามัยหรือผักกางมุ้ง (pesticide safe) เป็นผักที่ยังคงใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อการเจริญเติบโต และใช้สารกำจัดแมลงแต่จะเป็นสารเคมีที่มีพิษตกค้างในระยะสั้น และจะหยุดฉีดสารเคมีก่อนการเก็บเกี่ยวตามระยะเวลาที่กำหนดไว้เพื่อให้ผักได้ปลอดจากสารเคมีหรือมีสารพิษตกค้างไม่เกินปริมาณที่กำหนดไว้

3) ผักเกษตรอินทรีย์หรือผักออร์แกนิกส์ (organic farming) เป็นผักที่ปลูกด้วยวิธีธรรมชาติ ไม่ใช้เมล็ดพันธุ์ที่ผ่านการตัดต่อพันธุกรรม ไม่ใช้สารเคมีในการผลิต จะเน้นการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยหมัก การกำจัดศัตรูพืชจะใช้สิ่งที่ผลิตจากธรรมชาติ เช่น สะเดา เพราะปลอดภัยต่อสุขภาพและไม่ทำลายสภาพแวดล้อม โดยในความหมายของสหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (International Federation of Organic Agriculture Movements; IFOAM) ได้พูดถึงการปลูกระบบนี้ว่า เป็นระบบเกษตรที่ผลิตอาหารด้วยความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ โดยจะเน้นการปรับปรุงดิน การเคารพต่อศักยภาพทางธรรมชาติของพืช สัตว์ และนิเวศน์การเกษตร เกษตรอินทรีย์ จึงลดการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอกและหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ เช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดและป้องกันศัตรูพืช เป็นต้น โดยพยายามประยุกต์ใช้ธรรมชาติในการเพิ่มผลผลิต และพัฒนาความต้านทานต่อโรคของพืชและสัตว์เลี้ยง หลักการเกษตรอินทรีย์นี้เป็นหลักสากลซึ่งผักเกษตรอินทรีย์นี้ต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองจากองค์กรตรวจสอบว่าได้รับการรับรองโดยองค์การตรวจสอบอิสระซึ่งอยู่ภายใต้โครงการรับรองจากสหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ

4) ผักไฮโดรโพนิกส์ (hydroponics) เป็นการปลูกผักโดยใช้น้ำแทนดิน จะผสมอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตลงในน้ำ จากนั้นรากพืชที่สัมผัสน้ำจะดูดซึมสารอาหารที่สะสมไว้ที่ใบ ส่วนรากที่ไม่สัมผัสน้ำจะทำหน้าที่รับออกซิเจน ผักที่นิยมปลูกประเภทนี้จะเป็นผักสลัดพันธุ์ต่างๆ

ผักปลอดภัยจากสารพิษคือผักที่มีระบบการผลิตมีการใช้สารเคมีในการป้องกันและปราบศัตรูพืชรวมทั้งปุ๋ยเคมีเพื่อผลผลิตและการเจริญเติบโต และเมื่อเก็บเกี่ยวแล้วยังมีสารเคมีตกค้างไม่เกินปริมาณที่กำหนดไว้

ประเทศไทยมีคนไทยป่วยจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยเกษตรกรเป็นอาชีพที่ป่วยจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ทุกๆ ปี ระบบผู้ป่วยสูงในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝนเกษตรกรเริ่มเพาะปลูกและมีการใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืชร่วมด้วย (สำนักระบาดวิทยา, 2559) จากความกังวลของผู้บริโภคเกี่ยวกับคุณภาพและความปลอดภัยของอาหาร ทำให้เกิดความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์อินทรีย์ที่เพิ่มขึ้นจึงเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาการเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศอุตสาหกรรม รัฐบาลมีการตอบสนองด้วยการกำหนดเป้าหมายสำหรับการขยายการผลิตอินทรีย์และโอกาสทางการตลาดได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาความกังวลดังกล่าว ดังนั้นการเลือกรับประทานผักปลอดสารพิษจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

จังหวัดสุพรรณบุรี มีศูนย์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมและเป็นสถานที่เผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน ได้แก่ การผลิตแมลงศัตรูธรรมชาติ (ตัวห้ำ ตัวเบียน) พืชสมุนไพร เชื้อโรคและชีวจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์สำหรับป้องกันกำจัด ศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี นอกจากนี้ยังถ่ายทอดการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการป้องกันกำจัดศัตรูพืชให้แก่เกษตรกร ได้แก่ โรงเรือนเพาะเลี้ยงและขยายแมลงศัตรูธรรมชาติ โรงเรือนปลูกพืชไร้ดิน แปลงสาธิตการปลูกพืชปลอดสารพิษเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนในจังหวัดสุพรรณบุรี สามารถสร้างศักยภาพการผลิตผักปลอดสารพิษกระจายสู่ครัวเรือนและส่งจำหน่ายภายในจังหวัดได้อย่างเข้มแข็ง และเพื่อต่อยอดทางธุรกิจให้ยั่งยืน ปัจจุบันผักปลอดสารพิษได้มีช่องทางการจัดจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ทำให้ผักปลอดสารพิษเป็นสินค้ามีชื่อเสียงของจังหวัดสุพรรณบุรี

จากเหตุผลดังที่กล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อการตัดสินใจเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในการเลือกรับประทานผักปลอดสารพิษและเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในการนำข้อมูลไปวางกลยุทธ์ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัยและกรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาการตัดสินใจซื้ออผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดสุพรรณบุรี และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดสุพรรณบุรี

ขอบเขตของการศึกษา มีดังนี้ ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับตัวแปรในการศึกษา แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคล และตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดสุพรรณบุรีตามหลักส่วนประสมทางการตลาด (4Ps) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2539) ดังภาพที่ 1

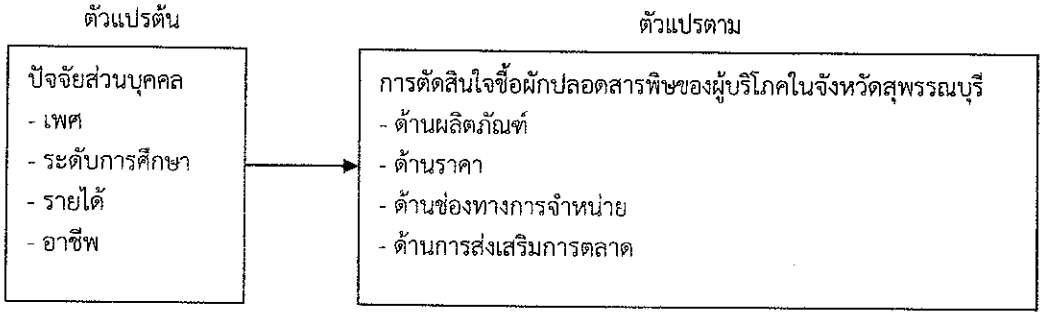

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่องการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ศึกษาได้แก่ผู้อยู่ในวัยทำงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป) จำนวน 711,836 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถามในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริโภคผักปลอดสารพิษที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ขนาดของการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้สูตรของ Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยการสุ่มอย่างง่ายได้แบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งหมด 418 ชุด

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นจากการศึกษาแนวคิด และทฤษฎีต่างๆ ตลอดจนศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ การศึกษา รายได้ และอาชีพ และโดยลักษณะแบบสอบถามประกอบด้วย คำถามที่มีหลายคำตอบให้เลือก (multiple choices question) ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค เป็นแบบวัดมาตราส่วน ประมาณค่า (rating scale method) ของ Likert ผู้ตอบแบบสอบถามให้เหตุผลที่ตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษ ซึ่งมี 5 ระดับ ทดสอบความเที่ยงตรง (validity) ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อแบบสอบถามในเชิงของเนื้อหาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาลงความเห็น พบว่าข้อคำถามที่ผู้วิจัยได้ทดสอบมีค่า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

สำหรับการทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบัค (cronbach'alpha coefficient) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอยู่ที่ ระดับ 0.837 การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) เพื่ออธิบายถึงลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การแปลผลของความคิดเห็นพิจารณาจากค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของ Best (1981, p. 82) มีรายละเอียดดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย และค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด การศึกษาสถิติเชิงอนุมาน (inferential statistic) เพื่อทดสอบสมมติฐานแต่ละข้อ สถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิติการทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างด้วย Independent Sample Test (t-test) และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ One-way ANOVA

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากที่สุด มีจำนวน 333 คน คิดเป็นร้อยละ 79.7 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด โดยมีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาทมากที่สุด โดยมีจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนมากที่สุด โดยมีจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 24.9

การตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดสุพรรณบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.81, S.D. = .775) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ในด้านผลิตภัณฑ์การตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = .779) รองลงมาในด้านการส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.88, S.D. = .794) ในด้านราคาอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 3.71, S.D. = .734) และ ในด้านช่องทางการจำหน่ายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.66, S.D. = .793) ตามลำดับ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านต่างๆต่อการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค (n=418)

การตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านผลิตภัณฑ์			
1. ลักษณะภายนอก เช่น มีความสดใหม่ สวยงาม	3.83	.835	มาก
2. ความปลอดภัยจากการบริโภค	3.92	.700	มาก
3. ตราสินค้าของผักปลอดสารพิษ	4.10	.803	มาก
4. แหล่งผลิตผักปลอดสารพิษ	4.06	.890	มาก
5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการบริโภค	4.37	.705	มาก
6. บรรจุภัณฑ์ที่สะดวก	3.83	.840	มาก
7. รสชาติของผักปลอดสารพิษ	3.69	.712	มาก
8. ผักมีหลากหลายชนิดให้เลือกซื้อ	4.19	.745	มาก
รวม	**4.00**	**.779**	**มาก**
ด้านราคา			
1. ราคาขายผักปลอดสารพิษเหมาะสม	3.89	.865	มาก
2. ป้ายแสดงราคาที่ชัดเจน	3.68	.667	มาก
3. ราคาคงที่ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง	3.79	.671	มาก
4. ราคามีหลายระดับให้เลือก	3.49	.733	มาก
รวม	**3.71**	**.734**	**มาก**

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านช่องทางการจำหน่าย			
1. มีตัวแทนจำหน่ายหลากหลายหาซื้อสินค้าง่าย	3.87	.816	มาก
2. ทำเลที่ตั้งร้านที่จัดจำหน่ายสะดวกต่อการซื้อ	3.74	.746	มาก
3. สถานที่จัดจำหน่ายมีความสะอาด	3.76	.746	มาก
4. มีบริการจัดส่งโดยตรงถึงที่	3.27	.864	ปานกลาง
รวม	3.66	.793	มาก
ด้านการส่งเสริมการตลาด			
1. มีป้ายโฆษณาเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ	3.83	.835	มาก
2. มีการลดราคาผักปลอดสารพิษ	3.92	.700	มาก
3. มีการให้ความร่วมมือช่วยเหลือสังคม	3.83	.835	มาก
4. มีพนักงานคอยให้คำแนะนำ	3.91	.704	มาก
5. มีการให้ความรู้ในการบริโภคผักปลอดสารพิษ	4.10	.803	มาก
6. ผักปลอดสารพิษมีโอกาสขยายตลาดได้ดี	4.06	.890	มาก
7. โอกาสทางการตลาดของผักปลอดสารพิษได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเป็นอย่างดี	3.54	.793	มาก
รวม	3.88	.794	มาก
โดยรวมทุกด้าน	3.81	.775	มาก

ผลการทดสอบสมมติฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เพศที่ต่างกันมีการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์ และด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค จำแนกตามเพศ

การตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ด้านผลิตภัณฑ์				
ชาย	4.11	.410	.743	.009*
หญิง	3.97	.452		
ด้านราคา				
ชาย	4.03	.565	.963	.228
หญิง	3.94	.562		
ด้านช่องทางการจำหน่าย				
ชาย	3.96	.578	.476	.940
หญิง	3.96	.575		
ด้านการส่งเสริมการตลาด				
ชาย	4.14	.376	.000	.001*
หญิง	3.97	.505		

*p < .05

ผลการทดสอบสมมติฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า การศึกษาที่ต่างกันมีการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค จำแนกตามระดับการศึกษา

การตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษ	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
ด้านผลิตภัณฑ์				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.81	.513	24.048	.000*
ปริญญาตรี	3.95	.384		
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	4.20	.423		
ด้านราคา				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.67	.501	23.079	.000*
ปริญญาตรี	4.13	.520		
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	3.90	.581		
ด้านช่องทางการจำหน่าย				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.14	.583	11.215	.000*
ปริญญาตรี	3.83	.513		
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	4.05	.616		
ด้านการส่งเสริมการตลาด				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.85	.415	17.818	.000*
ปริญญาตรี	3.94	.440		
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	4.20	.535		

*$p < .05$

ผลการทดสอบสมมติฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า รายได้ที่ต่างกันมีการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค จำแนกตามรายได้

การตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษ	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
ด้านผลิตภัณฑ์				
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.84	.390	22.051	.000*
10,001 - 20,000 บาท	3.93	.425		
20,001 - 30,000 บาท	3.99	.460		
30,001 - 40,000 บาท	4.58	.189		
มากกว่า 40,000 บาท	4.01	.371		
ด้านราคา				
ต่ำกว่า 10,000 บาท	4.23	.451	14.717	.000*
10,001 - 20,000 บาท	4.04	.571		
20,001 - 30,000 บาท	3.91	.613		
30,001 - 40,000 บาท	3.43	.294		
มากกว่า 40,000 บาท	3.91	.425		
ด้านช่องทางการจำหน่าย				
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.58	.225	90.504	.000*
10,001 - 20,000 บาท	3.71	.523		
20,001 - 30,000 บาท	3.97	.505		
30,001 - 40,000 บาท	4.88	.127		
มากกว่า 40,000 บาท	4.50	.000		
ด้านการส่งเสริมการตลาด				
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.89	.366	13.492	.000*
10,001 - 20,000 บาท	4.03	.484		
20,001 - 30,000 บาท	4.04	.468		
30,001 - 40,000 บาท	4.41	.380		
มากกว่า 40,000 บาท	3.72	.515		

*p < .05

ผลการทดสอบสมมติฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาชีพที่ต่างกันมีการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค จำแนกตามอาชีพ

การตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภค	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
ด้านผลิตภัณฑ์				
นักเรียน /นิสิต /นักศึกษา	4.29	.421	37.382	.000*
พนักงานบริษัทเอกชน	3.68	.443		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.09	.433		
เจ้าของกิจการ	4.21	.371		
อื่นๆ	3.83	.133		
ด้านราคา				
นักเรียน /นิสิต /นักศึกษา	3.81	.541	33.432	.000*
พนักงานบริษัทเอกชน	3.64	.470		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.14	.486		
เจ้าของกิจการ	3.88	.546		
อื่นๆ	4.45	.413		
ด้านช่องทางการจำหน่าย				
นักเรียน /นิสิต /นักศึกษา	4.29	.604	8.948	.000*
พนักงานบริษัทเอกชน	3.99	.525		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.75	.520		
เจ้าของกิจการ	3.92	.585		
อื่นๆ	3.95	.552		
ด้านการส่งเสริมการตลาด				
นักเรียน /นิสิต /นักศึกษา	4.25	.414	111.273	.000*
พนักงานบริษัทเอกชน	3.77	.358		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.29	.443		
เจ้าของกิจการ	4.31	.242		
อื่นๆ	3.41	.123		

*p < .05

อภิปรายผลการวิจัย

การตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในจังหวัดสุพรรณบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้บริโภคให้ความสำคัญในมีการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษโดยเน้นด้านผลิตภัณฑ์ที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการบริโภคผักมีหลากหลายชนิดให้เลือกซื้อ และมีตราสินค้าของผักปลอดสารพิษที่ชัดเจน ผู้จัดจำหน่ายควรที่จะมีผักปลอดสารพิษที่หลากหลายชนิดให้ผู้บริโภคได้เลือกซื้อด้านราคานั้นผู้บริโภคให้ความสำคัญในมีการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษโดยเน้นราคาขายผักปลอดสารพิษเหมาะสมกับคุณภาพราคาคงที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดจนมีป้ายแสดงราคาสินค้าที่ชัดเจนและราคามีหลายระดับให้ผู้บริโภคได้เลือกเลือกด้านช่องทางการจัดจำหน่ายผู้บริโภคให้ความสำคัญในมีการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษโดยเน้นให้ผู้ขายมีตัวแทนจำหน่ายหลากหลายหาซื้อสินค้าง่าย สถานที่จัดจำหน่ายมีความสะอาด และทำเลที่ตั้งร้านที่จัดจำหน่ายสะดวกต่อการซื้อ และด้านการส่งเสริมการตลาดผู้บริโภคให้ความสำคัญในมีการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษโดยเน้นการให้ความรู้ในการบริโภคผักปลอดสารพิษให้กับผู้บริโภค และการส่งเสริมและสร้างโอกาสเพื่อให้มีการขยายตลาดผักปลอดสารพิษให้มากยิ่งขึ้น

จากการวิจัยพบว่าเพศต่างกันมีการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษเนื่องจากผู้บริโภคเพศหญิงเป็นเพศที่ต้องประกอบอาหารมากกว่าเพศชาย (อริศรา รุ่งแสง, 2555) ระดับการศึกษาต่างกันมีการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษเนื่องจากผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะให้ความสำคัญด้านอาหารและสุขภาพ ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทหรือสูงกว่าจะให้ความสำคัญในการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษโดยเน้นด้านผลิตภัณฑ์ ระดับปริญญาตรีจะให้ความสำคัญในการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษโดยเน้นด้านของราคา และระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีจะให้ความสำคัญในการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษโดยเน้นช่องทางการจัดจำหน่าย ผู้บริโภคที่มีรายได้ที่สูงระหว่าง 30,001 - 40,000 บาท บาท จะให้ความสำคัญในการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษโดยเน้นการเลือกผลิตภัณฑ์ช่องทางการจัดจำหน่ายที่สะดวกและการการส่งเสริมการตลาด ส่วนผู้บริโภคที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จะให้ความสำคัญในการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษโดยเน้นราคาเป็นหลัก และผู้บริโภคที่มีอาชีพที่ต่างกันมีการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษอาจเนื่องจากความรู้ ทัศนคติ ความคิดเห็นต่อการรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกัน (อริศรา รุ่งแสง, 2555) ผู้บริโภคที่เป็นเจ้าของกิจการจะให้ความสำคัญในการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษโดยเน้นการส่งเสริมการตลาด ส่วน นักเรียน นิสิต นักศึกษาจะให้ความสำคัญในการตัดสินใจซื้อผักปลอดสารพิษโดยเน้นด้านผลิตภัณฑ์และช่องทางการจำหน่าย

อย่างไรก็ตามเพื่อให้การตอบสนองความพึงพอใจของผู้บริโภคอย่างสูงสุด ควรปลูกฝังและเผยแพร่ความรู้ในการดูแลรักษาสุขภาพให้ประชาชน ควรสร้างภาพพจน์ที่ดีของผักปลอดสารพิษ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อในรูปแบบต่างๆ เช่น โทรทัศน์ อินเตอร์เน็ต สื่อสิ่งพิมพ์ จะทำให้ผู้บริโภคหันมาบริโภคผักปลอดสารพิษ เป็นต้น ควรนำปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมาใช้ในการทำแผนกลยุทธ์ทางการตลาดที่มุ่งเน้นไปสู่ผู้บริโภค เช่น การส่งเสริมการขาย เป็นต้น และควรมีการวางแผนการผลิตและการตลาด โดยกำหนดราคาที่ผู้บริโภคยอมรับได้และสามารถยินดีจ่าย ควรออกแบบผลิตภัณฑ์รวมถึงการมีช่องทางการจัดจำหน่ายที่เข้าถึงผู้บริโภคทุกกลุ่ม ส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษหลายๆ ชนิดให้เหมาะสมในช่วงเทศกาล เช่น เทศกาลกินเจ ต้องวางแผนการผลิตผักปลอดสารพิษให้เพียงพอต่อความต้องการดังกล่าว เป็นต้น และควรออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน มีตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ห่อหุ้มอย่างดี และหน่วยงานราชการควรเร่งสนับสนุนและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจต่อเกษตรกรให้ปลูกผักปลอดสารพิษมากขึ้น ตลอดจนช่วยเหลือในเรื่องการผลิตให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เพื่อจะทำให้ราคาของผักปลอดสารพิษมีราคาถูกลง รวมทั้งหาแหล่งจำหน่ายให้มากขึ้น จะทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อและบริโภคผักปลอดสารพิษมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาขนาดประชากรที่มากขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดวางแผนธุรกิจการผลิตผักปลอดสารพิษได้ในอนาคต

2. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการได้มาซึ่งข้อมูลที่ครอบคลุมในทุกๆมิติ ได้ข้อมูลของผู้บริโภคในเชิงลึกและสามารถนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาต่อยอดสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

3. การวิจัยครั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจผักปลอดสารพิษได้อย่างเหมาะสม

4. เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดกลยุทธ์ และการวางแผนทำการตลาดธุรกิจผักปลอดสารพิษที่สนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2539). คู่มือการปลูกผักให้ปลอดภัยจากสารพิษ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรุงเทพ.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปริญ ลักษิตานนท์, ศุภร เสรีรัตน์, และองอาจ ปทะวานิช. (2541). กลยุทธ์การตลาดและการบริหารการตลาด. กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ. (2559). ความหมายและหลักการผลิตผักปลอดสารพิษแบบฉบับชุมชนเกษตรปลอดสารพิษ. สืบค้นเมื่อ 30 ธันวาคม 2559, จาก http://WWW.thaibiodiversity.org/Topic/TopicDetail.aspx?TopicID=147.

สำนักระบาดวิทยา. (2559). สถิติของโรคและการเจ็บป่วยจากการทำงาน. สืบค้นเมื่อ 30 ธันวาคม2559,จาก http://WWW.thaihealth.or.th/Content/20229.html.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). โครงสร้างประชากร จังหวัดสุพรรณบุรี ไตรมาสที่ 4. สืบค้นเมื่อ 30 ธันวาคม 2559,จาก http://WWW.thaihealth.or.th/Content/20229.html.http://www.mol.go.th/sites/suphanburi.mol.go.th/files/aitrmaas_4_pii_2559.jpg.

อริศรา รุ่งแสง. (2555). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร* (สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,กรุงเทพฯ.

Best, J. W. (1981). Research in education (4th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Coulibaly, O., Nouhoheflin, T. , Aitchedji, C. C. , Cherry, A. J. & Adegbola, P. (2011). Consumers' Perceptions and Willingness to Pay for Organically Grown Vegetables. Journal International Journal of Vegetable Science. 17(4), 349-362.

Olaimat, A. N. & Holley, R. A. (2012). Factors influencing the microbial safety of fresh produce: a review. Food Microbiology. 32, 1–19.

Somasundram, C., Razali Z., & Santhirasegaram, V. (2016). A Review on organic food production in Malaysia. Hort. 2, 1–5.

Willer, H. & Kilcher, L. (2009). The World of Organic Agriculture-Statistics and Emerging Trends 2009. FIBL-IFOAM Report. Geneva; Bonn; Frick: IFOAM; FiBL; ITC.

Yamane, T. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. 3rd edition. New York: Harper and Row Publication.

ISBN (e-book) 978-974-421-918-3

The National Conference on Education for Learning Development 2018

Proceeding
การประชุมวิชาการระดับชาติ
"การศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ครั้งที่ 2"
ประจำปี 2561

กลุ่มครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์

กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กลุ่มสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

งานวิจัยในชั้นเรียน

วันศุกร์ที่ 25 พฤษภาคม 2561

ณ คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

www.educonference2018.ssru.ac.th

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสาร และทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

ฐาปนีย์ ทวีกสิกรรม สุวิมล ติรกานันท์ และกมลทิพย์ ศรีหาเศษ
ภาควิชาการประเมินและการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
e-mail : tapani_tt@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความสามารถด้านทักษะการสื่อสาร ทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และ (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสาร และทักษะความร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 428 คน จากสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มก่อนแล้วจึงสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ *ส่วนที่ 1* เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินตนเอง และ *ส่วนที่ 2* เป็นแบบประเมินตนเองด้านทักษะการสื่อสารและทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ชนิดมาตรประมาณค่าเชิงพฤติกรรม (behaviorally anchored rating scale: BARS) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีระดับความสามารถความสามารถทักษะการสื่อสารเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (M = 2.59) และมีระดับความสามารถทักษะความร่วมมือเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก (M = 2.67) นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสาร และทักษะความร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (r = 0.81, p < 0.01)

คำสำคัญ : ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ทักษะการสื่อสาร ทักษะความร่วมมือ

A study of the Relationships between Communication Skills and Collaborate with Others Skills at Model of Partnership for 21st Century Skills for The primary 4 students

Tapani Tawikasikam, Suwimon Tirakanun, Kamontip Srihaset
e-mail : tapani_tt@yahoo.com

ABSTRACT

The purposes of this study were; (1) to study the level of Communication Skills at Model of Partnership for 21st Century Skills for The primary 4 students (2) to study the level of Collaborate with Others Skills at Model of Partnership for 21st Century Skills for The primary 4 students 3) to study of the Relationships between Communication Skills and Collaborate with Others Skills at Model of Partnership for 21st Century Skills for The primary 4 students

The samples of this study consisted of 428 students in Primary 4 in 2017 Academic year at Samutprakan Area 1 by Multistage Cluster Sampling (Cluster Random Sampling and Simple Random Sampling) . The research design was general research and Communication Skills and Collaborate with Others Skills at Model of Partnership for 21st Century Skills for The primary 4 students research with behaviorally anchored rating scale: BARS. The Data analysis with descriptive statistics by Mean, Percentage, Standard Deviation and Simple Correlation.

The result has showed that : The Primary 4 students had Communication skills in level of "Average" (M = 2.59). The Primary 4 students had Collaborate with Others Skills of "Average" (M = 2.67).The Relationships between Communication Skills and Collaborate with Others Skills at Model of Partnership for 21st Century Skills for The primary 4 students was statistically significant at 0.01 and Simple Correlation by (r = 0.81, p < 0.01) which has a high Correlation.

Keywords: 21st Century Skills, Communication Skills, Collaborate with Others Skills

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน จากการสื่อสาร และเทคโนโลยี ทำให้สังคมในปัจจุบันเป็นสังคมที่ไร้พรมแดน ข้อมูล ความรู้ หรือข่าวสาร จากสถานที่หนึ่งสามารถเผยแพร่ไปอีกสถานที่หนึ่งได้อย่างไร้ขีดจำกัดภายในเวลาไม่กี่วินาที ข้อมูลที่บิดเบือน หรือ การขาดทักษะทางการสื่อสาร ทำให้เกิดการเข้าใจผิดความหมาย เกิดความขัดแย้ง ทำงานงานที่ทำไม่ประสบความสำเร็จ ไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เพราะสื่อสารไม่เป็น ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลกระทบให้เกิดความเสียหายต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ ดังนั้นหลายหน่วยงานที่ตระหนักถึงความสำคัญของทักษะการสื่อสารและทักษะความร่วมมือตามการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills, 2009 อ้างจาก สุวิชา ศรีมงคล, 2557) ได้ให้ความสำคัญของทักษะการสื่อสาร และทักษะความร่วมมือ ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยระบุเป็นส่วนหนึ่งทักษะจำเป็นในการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) คือ 3R x 4C สาระวิชาหลัก หรือ 3R หมายถึง การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) และคณิตศาสตร์ (Arithmetic) 4C หมายถึง การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) การสื่อสาร (Communication) การร่วมมือ (Collaboration) และความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เพื่อช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนไว้ 5 ประการได้แก่ (1) ความสามารถด้านการสื่อสาร (2) ความสามารถด้านการคิด (3) ความสามารถในการแก้ปัญหา (4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ทั้งนี้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปเนื่องจากปัจจุบันแหล่งเรียนรู้กว้างไกล จากการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้น ได้เห็นถึงความสำคัญของทักษะการสื่อสารและทักษะความร่วมมือตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพราะเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของการสื่อสารและเทคโนโลยีในสังคมโลก แต่ในปัจจุบันนักเรียนกำลังประสบกับปัญหาการปรับตัวไม่ทัน ไม่มีทักษะการสื่อสาร ไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น หรือใช้ชีวิตปกติร่วมกับผู้อื่นได้ ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย ดังที่พบในพาดหัวข่าวของสังคมปัจจุบัน เช่น ปัญหาการทำร้ายร่างกายกัน ปัญหายาเสพติด และปัญหาการฆ่าตัวตายของวัยรุ่นเป็นต้น ซึ่งทักษะที่ช่วยเตรียมความพร้อมให้นักเรียนรู้จักคิด, เรียนรู้, ทำงาน, แก้ปัญหา, สื่อสารและร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิผลไปตลอดชีวิต คือทักษะการสื่อสารและทักษะความร่วมมือตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสาร และทักษะความร่วมมือ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สำหรับการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ว่าทักษะต่าง ๆ มีองค์ประกอบอะไรบ้าง และมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาจะเป็นสารสนเทศให้กับครู ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการสื่อสาร และทักษะความร่วมมือตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถด้านทักษะการสื่อสาร ทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสารและทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

สมมติฐานของการวิจัย

ทักษะการสื่อสาร และทักษะความร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

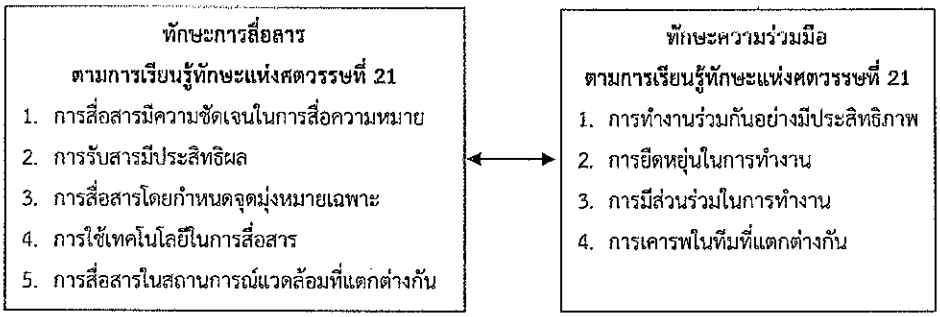

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสาร และทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 4,436 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 428 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) โดยผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มก่อนแล้วจึงสุ่มแบบง่าย

การประมาณการของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้จากตารางสำเร็จรูปของ ทาโร่ ยามาเน่ Yamane (ประชากร 4,436 คน เมื่อเปิดตารางสำเร็จรูปของ ทาโร่ ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน ± 5% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 คน แต่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 428 ฉบับ เพื่อป้องกันปัญหาแบบประเมินตนเองที่ได้รับคืนกลับมาไม่สมบูรณ์ หรือได้รับคืนกลับมาไม่ครบ)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินตนเองทักษะการสื่อสารและความร่วมมือในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ (1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศ (2) ระดับความสามารถทักษะการสื่อสารและทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ชนิดมาตรประมาณค่าเชิงพฤติกรรม (behaviorally anchored rating scale: BARS) เป็นแบบประเมินตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจำนวน 40 ข้อ ลักษณะการตอบเป็นแบบประเมิน 5 ระดับ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

แนวทางในการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามดังนี้

1. ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารและความร่วมมือในศตวรรษที่ 21 ของภาคีศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) จากเอกสาร ฐานข้อมูลออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการสร้างคำถามให้เหมาะสมกับทักษะการสื่อสารและทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1.1 ทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การสื่อสารมีความชัดเจนในการสื่อความหมาย การรับสารมีประสิทธิผล การสื่อสารโดยกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะ การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร และการสื่อสารในสถานการณ์แวดล้อมที่แตกต่าง

2.1 ทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การยืดหยุ่นในการทำงาน การมีส่วนร่วมในการทำงาน และการเคารพในทีมที่แตกต่างกัน

2. ลักษณะข้อคำถามของแบบประเมินตนเองมี 2 แบบ คือ ข้อคำถามในทางบวก มีจำนวน 35 ข้อ และข้อคำถามในทางลบมีจำนวน 5 ข้อ

3. ลักษณะการตอบแบบประเมินตนเอง มี 5 ระดับ คือ *4 คะแนน* หมายถึง พฤติกรรมนั้นตรงกับความรู้สึกหรือพฤติกรรมของนักเรียนมากที่สุด *3 คะแนน* หมายถึง พฤติกรรมนั้นตรงกับความรู้สึกหรือพฤติกรรมของนักเรียนมาก *2 คะแนน* หมายถึงพฤติกรรมนั้นตรงกับความรู้สึกหรือพฤติกรรมของนักเรียนปานกลาง *1 คะแนน* หมายถึง พฤติกรรมนั้นตรงกับความรู้สึกหรือพฤติกรรมของนักเรียนน้อย และ *0 คะแนน* หมายถึง พฤติกรรมนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกหรือพฤติกรรมของนักเรียน

4. เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ในการแปลความหมายของทักษะการสื่อสารและทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ชนิดมาตรประมาณค่าเชิงพฤติกรรม (behaviorally anchored rating scale: BARS) ผู้วิจัยกำหนดค่าระดับความสามารถเฉลี่ยออกเป็น 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์การแบ่งค่าและความหมาย คือ ระดับความสามารถเฉลี่ย *0.00 – 1.33* หมายถึง มีทักษะการสื่อสาร /ทักษะความร่วมมือในระดับน้อย ระดับความสามารถเฉลี่ย *1.34 – 2.66* หมายถึง มีทักษะการสื่อสาร /ทักษะความร่วมมือระดับปานกลาง และระดับความสามารถเฉลี่ย *2.67 – 4.00* หมายถึง มีระดับทักษะการสื่อสาร /ทักษะความร่วมมือในระดับมาก

5. การตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินตนเอง

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามพิจารณาจากการตรวจสอบหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

5.1. วิธีทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาดัชนีความสอดคล้องของคำถามในแต่ละข้อ (Item Objective Congruence Index-IOC) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไป ตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาตรวจสอบนิยามปฏิบัติการขององค์ประกอบทักษะการสื่อสารและความร่วมมือในศตวรรษที่ 21โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมของนิยามและความสอดคล้องของตัวแปรสังเกตได้ ใช้สูตรการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบ IOC (Item Objective Congruence) คัดเลือกตัวแปรที่มีค่าความสอดคล้อง 0.60 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552 อ้างจากน้ำทิพย์ องอาจวาณิชย์, 2556)

5.1.1 นำเครื่องมือการวิจัยไปปรับปรุงแก้ไขในส่วนเกี่ยวของข้อคำถามให้ชัดเจนยิ่งขึ้นตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วจึงเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ พิจารณาและตรวจสอบอีกครั้ง

5.1.2 นำเครื่องมือการวิจัยที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ กับคะแนนรวม (item-total correlation) ในข้อคำถามเป็นรายข้อ และคัดเลือกข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์ค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป เพื่อใช้เป็นข้อคำถามจริง

6. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามไปดำเนินการทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 50 คน และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินตนเอง ด้วยวิธีประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) พบว่า ด้านทักษะการเรียนรู้ตามการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.84 และด้านทักษะความร่วมมือตามการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92

7. คัดเลือกข้อคำถาม และนำแบบประเมินตนเองที่มีคุณภาพไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ท่านผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2560 สังกัดกลุ่มปู่เจ้าสมิงพราย ทั้งหมด 464 คน โดยส่งแบบสอบถามไปที่โรงเรียนในกลุ่มปู่เจ้าสมิงพราย จำนวน 11 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก โรงเรียนวัดท้องคุ้ง โรงเรียนฉัตรทิพย์เทพวิทยา โรงเรียนวัดแหลม โรงเรียนวัดบางฝ้าย โรงเรียนวัดบางหัวเสือ โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ โรงเรียนวัดมหาวงษ์ โรงเรียนวัดสำโรงเหนือ โรงเรียนวัดปุณหังสนาวาส โรงเรียนวัดสวนส้ม และได้รับกลับคืนจำนวน 428 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 92.24

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมข้อมูลเพื่อประมวลผล ผู้วิจัยได้จัดระบบข้อมูลก่อนจะใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 ตรวจสอบความถูกต้องของแบบประเมินตนเอง จำนวน 428 ชุด

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมี 2 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไป และแบบประเมินตนเองทักษะการสื่อสารและทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ชนิดมาตรประมาณค่าเชิงพฤติกรรม (behaviorally anchored rating scale: BARS) มาจัดระเบียบข้อมูลลงรหัสสำหรับใช้ประมวลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนำเสนอด้วยค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2 การศึกษาทักษะการสื่อสารและทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 นำเสนอด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงแบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสารและทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 นำเสนอด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation)

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 การศึกษาระดับความสามารถด้านทักษะการสื่อสาร ทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21ปีการศึกษา 2560 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า **(1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีระดับความสามารถทักษะการสื่อสารรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง** (M = 2.59) เมื่อพิจารณารายด้านในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่าด้านที่มีระดับความสามารถเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรับสารมีประสิทธิผล (M = 2.73) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีระดับความสามารถเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร (M = 2.30) ดังตารางที่ 1 **(2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีระดับความสามารถทักษะความร่วมมือรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก** (M = 2.67) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความสามารถเฉลี่ยสูงสุด คือการมีส่วนร่วมในการทำงาน (M = 2.75) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีระดับความสามารถเฉลี่ยต่ำสุด คือ การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ (M = 2.63) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงแบนมาตรฐานของระดับความสามารถด้านทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

ทักษะการสื่อสารตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21	*M*	SD	แปลผล
1.การสื่อสารมีความชัดเจนในการสื่อความหมาย	2.50	.67	ปานกลาง
2.การรับสารมีประสิทธิผล	2.73	.62	มาก
3.การสื่อสารโดยกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะ	2.65	.77	ปานกลาง
4.การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร	2.30	.84	ปานกลาง
5.การสื่อสารในสถานการณ์แวดล้อมที่แตกต่าง	2.58	.83	ปานกลาง
ภาพรวมทักษะการสื่อสาร	**2.59**	**.54**	**ปานกลาง**

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสามารถด้านทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

ทักษะความร่วมมือตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21	*M*	SD	แปลผล
1.การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ	2.63	.73	ปานกลาง
2.การยืดหยุ่นในการทำงาน	2.66	.76	ปานกลาง
3.การมีส่วนร่วมในการทำงาน	2.75	.76	มาก
4.การเคารพในทีมที่แตกต่างกัน	2.65	.73	ปานกลาง
ภาพรวมทักษะความร่วมมือ	**2.67**	**.65**	**มาก**

1.2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสาร และทักษะความร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสาร และทักษะความร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน ($p < 0.01$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.81 ซึ่งมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้าน **1) ความสัมพันธ์ของทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4** ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.33 - 0.59 ซึ่งความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมากถึงระดับปานกลาง ด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านการสื่อสารโดยกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะกับด้านการรับสารมีประสิทธิผล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.59 มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และด้านที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารกับด้านการสื่อสารโดยกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.33 มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก **2) ความสัมพันธ์ของทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4** ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.59 - 0.75 ซึ่งความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง ด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานกับด้านการยืดหยุ่นในการทำงานมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.75 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับสูง และด้านที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ด้านการเคารพในทีมที่แตกต่างกันกับด้านการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.59 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. จากผลความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสาร และทักษะความร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) ประกอบด้วยทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creatively and Innovation) การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) และการสื่อสารและการมีส่วนร่วม (Communication and Collaboration) ให้ความสำคัญกับทักษะการสื่อสารและทักษะความร่วมมือ โดยระบุทักษะจำเป็นในการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) คือ 3R x 4C สาระวิชาหลัก หรือ 3R หมายถึง การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) และคณิตศาสตร์ (Arithmetic) 4C หมายถึง การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) การสื่อสาร (Communication) การร่วมมือ (Collaboration) และความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เพื่อช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในอนาคตซึ่งทักษะการสื่อสาร และทักษะความร่วมมือเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการสื่อสารและการมีส่วนร่วม (Communication and Collaboration) เมื่อหาความสัมพันธ์ของทักษะการสื่อสาร และทักษะความร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง(r = 0.81) ซึ่งสอดคล้องกับ (Johnson, Carol and Faye,1997 อ้างจาก วันชัย แก้วดี, ม.ป.ป.) การเรียนรู้เป็นทีมเป็นการใช้กระบวนการกลุ่ม (group process) สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการติดต่อสื่อสารที่ดี รวมทั้งการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สามารถทำให้เกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (promote creative thinking) พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา(problem solving) และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (active learning) และเมื่อวิเคราะห์ระดับทักษะการสื่อสาร และความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้ทักษะศตวรรษที่ 21 พบว่า **นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีระดับทักษะการสื่อสารภาพรวมเฉลี่ย** อยู่ในระดับปานกลาง (M = 2.59) เมื่อพิจารณารายด้านในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรับสารมีประสิทธิผล (M = 2.73) อยู่ในระดับมาก ซึ่งการฟังเป็นกระบวนการของการรับสารซึ่งนับว่าเป็นทักษะที่สำคัญและมนุษย์ใช้มากที่สุด การฟังยังเป็นการสื่อสารที่มาก่อนการพูด การอ่านและการเขียน การฟังมีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการสื่อสารอย่างมาก ความล้มเหลวของการสื่อสารนั้นเกิดจากการฟังมากที่สุด การฟังอย่างมีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญและทำให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ทักษะการสื่อสาร และทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูง ดังนั้นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียน ครูควรส่งเสริมและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะความสื่อสาร เช่น การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นเกี่ยวกับวิชาที่เรียน หรือการนำเสนอหน้าชั้นเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ซึ่งถ้านักเรียนมีทักษะการสื่อสารที่สูงขึ้นจะทำให้ทักษะความร่วมมือของนักเรียนสูงตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. เนื่องจากผลการศึกษาตัวแปรทักษะการสื่อสาร นักเรียนมีภาพรวมระดับความสามารถทักษะการสื่อสารในระดับปานกลาง ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสามารถทักษะการสื่อสาร เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนต่อไป

2. เนื่องจากผลการศึกษาตัวแปรทักษะการสื่อสาร และทักษะความร่วมมือ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่ามีความสัมพันธ์กันสูง แต่ไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นไปในรูปแบบใด ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษา ทักษะการสื่อสาร ส่งผลต่อทักษะความร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้นในการนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนต่อไป

3. เนื่องจากการศึกษาทักษะการสื่อสารและทักษะความร่วมมือตามการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมินตนเองชนิดมาตรประมาณค่าเชิงพฤติกรรม (behaviorally anchored rating scale: BARS) เท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้สารสนเทศที่สอดคล้องกับทักษะที่แท้จริงของนักเรียนมากยิ่งขึ้น ควรพัฒนาแบบวัดทักษะภาคปฏิบัติ หรือแบบสังเกต และพัฒนาเครื่องมือเป็นแบบประเมินที่ครูผู้สอนร่วมเป็นผู้ประเมิน เพื่อให้สามารถวัดคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้ใกล้เคียงสภาพจริงและมีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

เอกสารอ้างอิง

ญาณี วัฒนากร. (2558). *การพัฒนาลักษณะเฉพาะของแบบวัดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นแห่งศตวรรษที่ 21 ของนิสิตนักศึกษาปริญญาตรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

น้ำทิพย์ องอาจวาณิชย์. (2556). *การพัฒนาแบบวัดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: การประยุกต์ใช้แนวคิดการเข้าถึงคุณลักษณะที่มุ่งวัดของแบบสอบ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มุกทราย บวรนิธิกุล. (2559). *การพัฒนาลักษณะเฉพาะของแบบวัดทักษะการสื่อสารแห่งศตวรรษที่ 21 ของนิสิตนักศึกษาปริญญาบัณฑิต*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิชา ศรีมงคล. (2557). *การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: ทักษะการสื่อสารและความร่วมมือในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง เซลล์และองค์ ประกอบของเซลล์ด้วยสถานการณ์จำลอง*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อัครเดช นีละโยธิน. (2559). ตัวบ่งชี้ทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง. ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย.

เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช. (2559). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: ความท้าทายในการพัฒนานักศึกษา*. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, ปีที่ 3 (ฉบับที่ 2), หน้า 208-222.

วิภาวี ศิริลักษณ์. (2557). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ปีที่ 16 (ฉบับที่ 4), หน้า 155-165.

วันชัย แก้วดี. (ม.ป.ป.). *การพัฒนาทักษะการเรียนรู้เป็นทีมในชั้นเรียน*.ค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2560, จาก KMBlog@RMUTT : http://www.blog.rmutt.ac.th/?p=157

ISBN (e-book) 978-974-421-918-3

The National Conference on Education for Learning Development 2018

Proceeding
การประชุมวิชาการระดับชาติ
"การศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ครั้งที่ 2"
ประจำปี 2561

กลุ่มครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์

กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กลุ่มสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

งานวิจัยในชั้นเรียน

วันศุกร์ที่ 25 พฤษภาคม 2561

ณ คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

www.educonference2018.ssru.ac.th

การศึกษาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูผู้สอนแต่ละเจเนอเรชัน ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพกลาง

ธนัญญา ทิพบำรุง ศิวะพร ภู่พันธ์ และ สุวิมล ติรกานันท์
ภาควิชาการประเมินและการวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
e-mail: Jipsea.12@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครูในแต่ละเจเนอเรชัน และ (2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพกลาง จำแนกตามเจเนอเรชันของครู กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพกลาง จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับสมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลาง (M = 2.91) และระดับสมรรถนะด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู ในภาพรวม มีคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลาง (M = 2.90)

2. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู จำแนกตามเจเนอเรชัน พบว่า

2.1) สมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเจเนอเรชันวาย มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ เจเนอเรชันเอกซ์ และเจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.2) สมรรถนะด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเจเนอเรชันวาย มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ เจเนอเรชันเอกซ์ และเจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด

คำสำคัญ: สมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, ครูในศตวรรษที่ 21, เจเนอเรชัน

A study of competency in information and communication technology of the 21st teachers in different generations under Bangkok Metropolitan Administration

Tananya Tipbamrung, Siwaporn Poopan, Suwimon Tirakanun
Department of Educational Evaluation and Research
Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand
e-mail: Jipsea.12@gmail.com

ABSTRACT

This research is the quantitative research. The purposes of this research were to 1) Study the Level of knowledge and skill in information technology and communication competencies to improve teaching of teachers in different generations in 21st Century. 2) Compare information technology and communication competencies in teaching of teachers under Bangkok Metropolitan Administration classified by generation. The samples are 291 teachers under Bangkok Metropolitan Administration. The research instrument was a questionnaire and the data were analyzed using by Descriptive Statistics, One-Way ANOVA by using computer program. The results of the study were as follows:

1) The level of knowledge in information technology and communication competencies of teachers were at medium level (M=2.91) and the level of skills in information technology and communication competencies of teachers were at medium (M=2.90).

2) The results of the differences of Knowledge and skills in generations of teachers with information technology and communication competencies in teaching of teachers under Bangkok Metropolitan Administration that were divided into generation.

2.1) The results of the differences of Knowledge in generations of teachers with information technology and communication competencies in teaching of teachers under Bangkok Metropolitan Administration that were divided into generation found that the teachers in different generations had knowledge in information technology and communication competencies that were different statistically significantly at level.01 (p=0.00) ; teachers in generation Y had the average highest , the second is teachers in generation X, and teachers in generation Baby Boomer had the average lowest.

2.2) The results of the differences of skills in generations of teachers with information technology and communication competencies in teaching of teachers under Bangkok Metropolitan Administration that were divided into generation found that the teachers in different generations had skills in information technology and communication competencies that were different statistically significantly at level.01 (p=0.00) ; teachers in generation Y had the average highest ,the second is teachers in generation X, and teachers in generation Baby Boomer had the average lowest.

Keywords: Competency in information and communication technology, 21st Century teacher, generation

บทนำ

โลกปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก คนทุกระดับทุกอาชีพทุกเพศทุกวัยได้สัมผัสได้ใช้เทคโนโลยี จนอาจเปรียบได้ว่าเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันไปแล้ว เทคโนโลยีจึงเป็นเรื่องใกล้ตัวเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีในด้านการสื่อสาร นั่นคือ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ก็มีมากมาย และมีสมรรถนะสูง เป็นทั้งเครื่องมือสื่อสาร เชื่อมต่อข้อมูลแบบไร้พรมแดนได้ทั่วทุกมุมโลกในเวลาอันรวดเร็ว ทำให้เกิดการส่งข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศและการสื่อสารที่รวดเร็วและฉับไว เพียงแค่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์สื่อสารต่าง ๆ ทำให้โลกปัจจุบันเป็นโลกแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเต็มรูปแบบ เมื่ออุปกรณ์การสื่อสารมีสมรรถนะและประสิทธิภาพสูงและมีฟังก์ชั่นและแอพลิเคชั่นการใช้งานที่หลากหลายไร้ข้อจำกัด จำเป็นที่มนุษย์เราต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจกับเครื่องมืออุปกรณ์เทคโนโลยีเหล่านั้น หากไม่ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะการใช้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนั้นๆ บุคคลนั้นย่อมไม่สามารถใช้ประโยชน์จากเครื่องมือและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเหล่านั้นได้อย่างคุ้มค่า ขาดซึ่งความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพราะฉะนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์สื่อสารต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องเต็มประสิทธิภาพ คุ้มค่าและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาหาความรู้และพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาตนเองเพื่อก้าวสู่ความเป็นครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ในการเป็นครที่มีสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และตามรูปแบบการศึกษาไทยยุคไทยแลนด์ 4.0 “ทิศทางในการสร้างเด็กยุคไทยแลนด์ 4.0 สร้างเด็กและเยาวชนไทยให้มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในการประยุกต์ให้เข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ” (ชวลิต โพธิ์นคร ,2560) ต้องการกระตุ้นให้ครูยอมรับว่าการใช้ไอซีทีหรือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนยุคนี้ เป็นเรื่องของครู “ทุกคน” ไม่ใช่เรื่องของครูสอนคอมพิวเตอร์ ครูจะใช้ไอซีทีกันอย่างไรในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับอนาคต (รสสุคนธ์ มกรมณี, 2557 : 3) เทคโนโลยีทางการศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 และการจัดการศึกษายังมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีทักษะการเรียนรู้ตามเป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการที่นักเรียนจะเกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ครูจึงมีบทบาทสำคัญที่ต้องช่วยเหลือสนับสนุนให้นักเรียนเกิดทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ฉะนั้น ครูจะต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในสถานการณ์ปัจจุบันครูผู้ปฏิบัติงานสอนจะมีช่วงอายุแตกต่างกันในโรงเรียนเดียวกัน โดยในหนึ่งโรงเรียนอาจจะมีครูทั้งสามช่วงอายุ คือ เจเนอเรชันวาย เจเนอเรชันเอกซ์ และเจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ ในขณะที่บางโรงเรียนก็อาจจะมีครูช่วงอายุที่อาวุโสกว่านั้นรวมอยู่ด้วย

จากความเป็นมาและความสำคัญดังที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 นับเป็นประเด็นที่มีความสำคัญทางการศึกษา เพราะส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูผู้สอนและคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทำให้การจัดการเรียนสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู แต่ละเจเนอเรชัน โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครู หรือองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบ

การศึกษา สามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาหรือเสริมสร้างสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครูในแต่ละเจเนอเรชัน

2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพกลาง จำแนกตามเจเนอเรชันของครู

สมมติฐานการวิจัย

ระดับสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของครูแต่ละเจเนอเรชัน มีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพกลาง ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,062 คน (ข้อมูลจาก รายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร) จำนวน 9 สำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตสัมพันธวงศ์ เขตดุสิต เขตพญาไท เขตราชเทวี เขตบางซื่อ เขตบางรักและเขตปทุมวัน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพกลาง จำนวน 291 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ ยามาเน่ (1967) ซึ่งกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นในการสรุปผล มีค่าเท่ากับ 0.05 จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 291 คน และผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามสัดส่วนขนาดของกลุ่มประชากรในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างจากสำนักเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้ง 9 เขต เพื่อเป็นสมาชิกของกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาตามสัดส่วน (proportional)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการประเมินตนเองเกี่ยวกับสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่จบ และประสบการณ์การเข้ารับการอบรมด้านคอมพิวเตอร์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการประเมินตนเองเกี่ยวกับสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบมาตรประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 42 ข้อ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในรูปแบบของการตอบสนองคู่ (dual-response format) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ (1) ด้านการสื่อสารและเลือกใช้สื่อ มีจำนวน 7 ข้อ (2) เทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร มีจำนวน 5 ข้อ (3) ความรู้พื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ มีจำนวน 23 ข้อ และ (4) ความรู้พื้นฐานในการใช้อินเทอร์เน็ต มีจำนวน 7 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้านความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างเครื่องมือวิจัย และผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีวิทยาการวิจัย จำนวน 3 คน พบว่า ค่าดัชนี

IOC (item objective congruence) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 สำหรับผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้านความเที่ยงด้วยวิธีประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ค่าความเที่ยงด้านความรู้ คือ 0.92 และค่าความเที่ยงด้านทักษะ คือ 0.93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1) ส่งหนังสือราชการของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงโรงเรียนวัดสิตาราม สำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร เพื่อทำหนังสือแจ้งและขอความร่วมมือไปยังฝ่ายการศึกษาของสำนักงานเขตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2) ส่งหนังสือราชการจากโรงเรียนวัดสิตาราม สำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร พร้อมส่งแบบสอบถามถึงครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านฝ่ายการศึกษาของแต่ละสำนักงานเขต และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถามแล้วส่งกลับภายใน 2 สัปดาห์ โดยส่งคืนที่ฝ่ายการศึกษาของสำนักงานเขต เพื่อที่ผู้วิจัยได้เดินทางไปรับแบบสอบถามคืนจากฝ่ายการศึกษา ผลจากการดำเนินงานพบว่าได้รับคืนมาจำนวน 291 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามจากครูผู้สอนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพกลาง

3.3) ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน พบว่า มีการตอบแบบสอบถามได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์ทุกฉบับ จึงได้บันทึกข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน คือ *ตอนที่ 1* การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ *ตอนที่ 2* การวิเคราะห์สมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ด้านความรู้ และด้านทักษะ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (*M*) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*) *ตอนที่ 3* การเปรียบเทียบสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพกลาง จำแนกตามเจนเนอเรชั่นของครู โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครูในแต่ละเจเนอเรชัน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครูในแต่ละเจเนอเรชัน โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.1) ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครูในแต่ละเจเนอเรชัน

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับสมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู มีคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลาง (*M* = 2.91) เมื่อพิจารณาแต่ละเจเนอเรชัน พบว่า ครูเจเนอเรชันวาย มีค่าเฉลี่ยด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากที่สุด และอยู่ในระดับปานกลาง (*M* = 3.25) รองลงมาคือ ครูเจเนอเรชันเอกซ์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง (*M* = 2.79) และครูเจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ มีค่าเฉลี่ยด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอยู่ในระดับน้อย (*M* = 2.19)

1.2) ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครูในแต่ละเจเนอเรชัน

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับสมรรถนะด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู มีคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลาง (M = 2.90) เมื่อพิจารณาแต่ละเจเนอเรชัน พบว่า ครูเจเนอเรชันวาย มีค่าเฉลี่ยด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากที่สุด และอยู่ในระดับปานกลาง (M = 3.20) รองลงมาคือ ครูเจเนอเรชันเอกซ์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง (M = 2.80) และครูเจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ มีค่าเฉลี่ยด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอยู่ในระดับน้อย (M = 2.19)

ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะด้านความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครูในแต่ละเจเนอเรชัน มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1 และภาพที่ 2

ตารางที่ 1 ระดับสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครูในแต่ละเจเนอเรชัน (n = 291)

เจเนอเรชัน	n	ด้านความรู้			ด้านทักษะ		
		M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
1. เจเนอเรชันวาย	120	3.25	0.74	ปานกลาง	3.20	0.73	ปานกลาง
2. เจเนอเรชันเอกซ์	137	2.79	0.80	ปานกลาง	2.80	0.78	ปานกลาง
3. เจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์	34	2.19	1.11	น้อย	2.19	1.11	น้อย
รวม	291	2.91	0.88	ปานกลาง	2.90	0.97	ปานกลาง

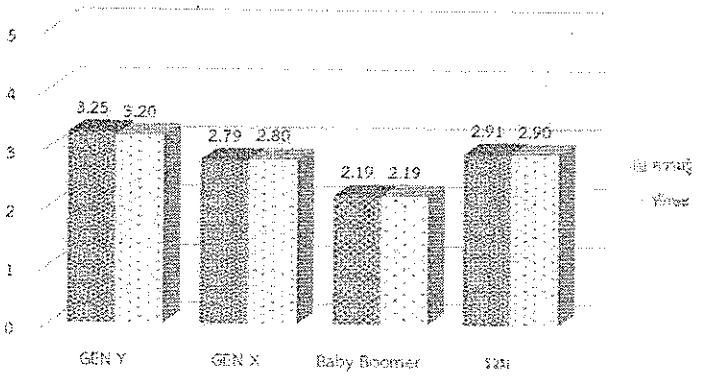

ภาพที่ 2 ระดับสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครูในแต่ละเจเนอเรชัน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพกลาง จำแนกตามเจเนอเรชันของครู

ในส่วนนี้ เป็นการนำเสนอผลการเปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพกลางจำแนกตามเจเนอเรชันของครู โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1) การเปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูจำแนกตามเจเนอเรชัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู จำแนกตามเจเนอเรชัน พบว่า ครูที่มีเจเนอเรชันแตกต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p_{ความรู้}$ = 0.00) โดยครูเจเนอเรชันวาย (M = 3.25) มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสูงกว่าครูเจเนอเรชันเอกซ์ (M = 2.79) และเจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ (M = 2.19) สำหรับการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการสื่อสารและเลือกใช้สื่อ องค์ประกอบด้านเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร องค์ประกอบด้านความรู้พื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ และองค์ประกอบด้านความรู้พื้นฐานในการใช้อินเทอร์เน็ต ครูที่มีเจเนอเรชันแตกต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะด้านความรู้ฯแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (p_1 = 0.00, p_2 = 0.00, p_3 = 0.00, p_4 = 0.00) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับสมรรถนะด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครู จำแนกตามเจเนอเรชัน (n = 291)

องค์ประกอบ	เจเนอเรชัน	n	*M*	*SD*	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	*p*	ผลการเปรียบเทียบรายคู่
ภาพรวมด้านความรู้	1) GEN Y	120	3.25	0.74	ภายในกลุ่ม	33.28	2	16.64	24.88**	.00	1 > 2, 3
	2) GEN X	137	2.79	0.80	ระหว่างกลุ่ม	192.60	288	0.67			2 > 3
	3) Baby Boomer	34	2.19	1.11	รวม	225.86	290				
	รวม	**291**	**2.91**	**0.88**	Levene' test: F =24.88, df1 = 2, df2 = 288, *p* = .00						
ด้านการสื่อสารและเลือกใช้สื่อ	1) GEN Y	120	2.74	0.91	ภายในกลุ่ม	18.23	2	9.11	11.26**	.00	1> 2, 3
	2) GEN X	137	2.32	0.83	ระหว่างกลุ่ม	233.14	288	0.81			
	3) Baby Boomer	34	2.03	1.11	รวม	251.36	290				
	รวม	**291**	**2.46**	**0.93**	Levene' test: F =3.04, df1 = 2, df2 =288, *p* = .00						
ด้านเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร	1) GEN Y	120	3.77	0.77	ภายในกลุ่ม	41.17	2	20.58	24.48**	.00	1 > 2, 3
	2) GEN X	137	3.36	0.95	ระหว่างกลุ่ม	242.12	288	0.84			2 > 3
	3) Baby Boomer	34	2.55	1.22	รวม	283.28	290				
	รวม	**291**	**3.44**	**0.99**	Levene' test: F =24.48, df1 = 2, df2 = 288, *p* = .00						
ด้านความรู้พื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์	1) GEN Y	120	3.17	0.80	ภายในกลุ่ม	34.51	2	17.26	23.55**	.00	1 > 2, 3
	2) GEN X	137	2.69	0.84	ระหว่างกลุ่ม	211.04	288	0.73			2 > 3
	3) Baby Boomer	34	2.11	1.08	รวม	245.55	290				
	รวม	**291**	**2.82**	**0.92**	Levene' test: F =23.55, df1 = 2, df2 = 288, *p* = .00						
ด้านความรู้พื้นฐานในการใช้อินเทอร์เน็ต	1) GEN Y	120	3.30	0.96	ภายในกลุ่ม	44.68	2	22.34	21.39**	.00	1 > 2, 3
	2) GEN X	137	2.79	1.03	ระหว่างกลุ่ม	300.86	288	1.05			2 > 3
	3) Baby Boomer	34	2.07	1.20	รวม	345.54	290				
	รวม	**291**	**2.92**	**1.09**	Levene' test: F =21.39, df1 = 2, df2 = 288, *p* = .00						

หมายเหตุ : ** p < .01

2.2) การเปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู จำแนกตามเจเนอเรชัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู จำแนกตามเจเนอเรชัน พบว่า ครูที่มีเจเนอเรชันแตกต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูเจเนอเรชันวาย (M = 3.20) มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะด้านความรู้ฯ สูงกว่าครูเจเนอเรชันเอกซ์ (M = 2.80) และเจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ (M = 2.19) สำหรับการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู ของแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการสื่อสารและเลือกใช้สื่อ องค์ประกอบ

เติบโตมาพร้อมกับการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ทำให้เจเนอเรชันวาย มีความใกล้ชิดเทคโนโลยีมากกว่าเจเนอเรชันอื่น จึงทำให้ครูในกลุ่มเจเนอเรชันวายมีระดับสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสูงกว่าเจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์และเจเนอเรชันเอกซ์ และครูในกลุ่มเจเนอเรชันเอกซ์มีระดับสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสูงกว่าเจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มนักวิชาการ Howe และ Strauss (2000) Eisner (2005) และ Martin (2005) ที่ได้อธิบายถึงคุณลักษณะสำคัญของเจเนอเรชันวาย ว่าเป็นกลุ่มคนที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยี จึงมีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลได้ทุกเวลาทุกสถานที่ และกลายเป็นกลุ่มคนที่ใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ซึ่ง Bell และ Narz (2007) ได้อธิบายถึงเจเนอเรชันวายว่ามีความสนใจใฝ่รู้ด้านเทคโนโลยีอย่างมาก นอกจากนี้ เจเนอเรชันวาย ยังมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ เฉพาะหน้าได้ดี (Reisenwitz & Lyer, 2009) แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพัทธนันท์ รชตะไพโรจน์(2559) ที่พบว่า เจเนอเรชันวายจะแสดงออกให้เห็นว่า ตนเป็นคนทันกระแสในเรื่องที่เกี่ยวกับความบันเทิงหรือเรื่องกำลังได้รับความนิยมอยู่เสมอ ทั้งเกมส์ที่ท้าต่อกันในเฟซบุ๊กหรือเรื่องที่สังคมออนไลน์กำลังให้ความสนใจกันอยู่ก็ตาม ในขณะเดียวกัน เจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์มักใช้การแบ่งปันข่าวสารที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นเพื่อแสดงให้เห็นว่า ตนเป็นคนทันกระแสในด้านข่าวสารและการเตือนภัยร้ายต่าง ๆ ในสังคม โดยผลวิจัยแสดงให้เห็นว่า เจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ และเจเนอเรชันวาย ต่างมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีเหมือนกัน แต่อาจเป็นเฉพาะการแสดงออกในด้านการใช้สื่อสังคมออนไลน์เท่านั้น ไม่ได้รวมถึงสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการใช้เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการเปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารของครู พบว่า ครูเจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ มีระดับสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร ต่ำกว่าครูเจเนอเรชันเอกซ์ และครูเจเนอเรชันวาย ดังนั้น ครูในกลุ่มเจเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ ควรแสวงหาวิธีการพัฒนาตนเอง เช่น สมัครเข้ารับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนออกแบบและพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูให้สอดคล้องและเหมาะสมกับคุณลักษณะของครูในแต่ละเจเนอเรชัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเฉพาะครูที่ปฏิบัติการสอนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จึงน่าจะมีการศึกษากับครูที่ปฏิบัติการสอนในสังกัดอื่นๆ เพื่อดูว่าผลการวิจัยเมื่อจำแนกตามเจเนอเรชันสอดคล้องกันหรือไม่ เนื่องจากมีบริบทของวัฒนธรรมองค์กร และนโยบายขององค์กรที่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารของครู มีความแตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเจเนอเรชัน ซึ่งเป็นการประเมินสมรรถนะของตนเอง ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป อาจทำการวิจัย การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูสำหรับครูแต่ละเจเนอเรชัน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.* ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ: กระทรวงศึกษาธิการ.